

Staten og Den norske kirke - Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans:

*Prosten i Orkdal prosti, Nidaros
Bingen Fosseide*

Type høringsinstans

- ☐ Kommune
- ☐ Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- ☒ Prost/biskop
- ☐ Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- ☐ Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- ☐ Annen offentlig instans
- ☐ Annen privat instans

dok 23

Kultur- og idrettsp.	
Saksnummer	<i>200604669</i>
Dato	<i>12.10.06</i>
Kode	<i>ki-SDI</i>
Beh.	

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

Viser til vedlegg

2. Den norske kirke som statskirke:

- ☒ Bør fortsette
- ☐ Bør avvikles
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- ☐ Grunnloven
- ☒ Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- ☐ Lov om trossamfunn
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- ☐ Gjennom medlemsavgift
- ☐ Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- ☒ Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- ☐ Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- ☒ Valgordningene bør være som i dag
☐ Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttende organer.
☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

Viser til vedlegg

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- ☐ Ingen tillegg
☐ De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
☒ Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
☐ Det humanistiske verdigrunnlaget
☐ At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

Viser til vedlegget, spørsmål 1

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- ☒ Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd).
☐ Kommunen
☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- ☐ Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
☒ Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
☐ Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

DEN NORSKE KIRKE

Prosten i Orkdal

Fannrem, 10. oktober 2006

Kirkedepartementet

Pb 8030 Dep,

0030 OSLO

STAT – KIRKE- HØRING.

UTTALE FRA PROST I ORKDAL PROSTI, NIDAROS

HVILKE OVERORDNA PRINSIPPER BØR LIGGE TIL GRUNN FOR TRUS- OG LIVSSYNS-POLITIKKEN?

Den norske staten skal føre en aktiv livssynspolitikk ved å støtte ulike livssynsgrupper i folket.

Religion er viktig for folks trivsel, trygghet og moral, og skaper gode rammer for folks liv og er et derfor et gode for samfunnet. Det skal være religionsfrihet innenfor de grenser norsk lov og menneskerettighetene setter. Statlige/politiske organer kan ikke bestemme i indre forhold i trussamfunn.

Kirke og folk er ikke identiske størrelser, men i historia til folket vårt og landet vårt har flertallskirka i Norge hatt en viktig plass i det offentlige livet og vært det kulturelle limet som nasjonen har trengt for å bygge og trygge en felles kultur. Den kristne kulturarven er så innvevd i vår nasjons historie at både kirka, stat og kommune må bidra til at denne arven videreføre s. Derfor er det ikke unaturlig at Grunnloven fortsatt har en paragraf som sier at samfunnet vårt bygger på kristne og humanistiske verdier. Grunnlovens paragraf 2 kan lyde slik: Den kristne og humanistiske Arv forbliver Statens Værdigrundlag.

DEN NORSKE KIRKE SOM STATSKIRKE:

Statskirkeordninga har gitt en trygg og forutsigbar økonomi for lønninger til prestene. Den har bidratt til å holde kirka sammen på tross av ulike interesser som har gitt seg utslag i mange kristelige organisasjoner innafor Den norske kirke i dag. Statskirkeordninga har bidratt til at vi har hatt ulike teologiske syn representert i bispekollegiet for eksempel Den har vært med på å skape en enhet mellom kirke og folk, gitt kirka og kristne tanker posisjon i samfunnet, sikra ei

Privatadresse:

7320 Fannrem

Telefon: 7248 5142

Kontoradresse:

Boks 4

7320 Fannrem

Telefon: 7247 9756

Telefaks: 7247 9758

Web/e-post:

Web: www.orkdalsmenighetene.no

E-post: birger.foseide@orkdal.kirken.no

landsdekkende kirke der folk i alle bygder har fått høre det kristne budskapet og fått hjelp av kirka ved viktige hendinger i livet.

Men Den norske kirke har bare vært statskirke under forskjellige former fra 1537. Før reformasjonen var kirka ikke organisert som statskirke, men var i minst like stor grad ei folkekirke. Folkekirka er eldre enn statskirka. Ei folkekirke trenger ikke være ei statskirke. Jmf. Italia, Spania. Hellas.

Statskirkeordninga har ikke sikra økonomi til å skaffe nye prestestillinger m.m. etter som folketallet har økt, og heller ikke sikra penger til vedlikehold av kirkebyggene – for ikke å snakke om midler til bygging av nye kirker der folk bor. Statskirkeordninga har heller ikke betydd noe for å forankre norsk lovgiving i kirkelig lære, noe som ble fastslått av norsk høgsterett i saka mot Børre Knudsen.

Når en kirke skal være ei statskirke betyr det at det må være bekjennelsesplikt i de politiske organer som avgjør kirkelige spørsmål. Det er vanskelig å forsvare i et demokratisk samfunn at halvparten av statsrådene skal tilhøre ett bestemt livssynssamfunn. Og det er uverdigg overfor Den norske kirke at den blir utsatt for raske innmeldelser rett før mange regjeringsskifter. Det er i strid med religionsfriheten at ikkemedlemmer skal bestemme i et trussamfunn, og det må være i strid med regler for statsforvaltning og tanker om demokrati at bare én eller noen få kirkemedlemmer i regjeringa kan ha stemmerett i forvaltningssaker vedrørende statskirka

.Etter at Nepal vedtok sekulær statsform i 2006 er det bare Bhutan, Iran, Danmark og Norge som har statsreligion.

Svaret på spørsmål 2 må bli: Bør avvikes.

I hvilken lov bør Den norske kirke være forankra?

I et moderne, pluralistisk samfunn bør ikke Grunnloven opphøye ett bestemt trussamfunn til samfunnets nasjonalreligion og gi dette trussamfunnet privilegier.

Men i svært mange bygdesamfunn er det godt over 90 % av folket som tilhører den evangelisk lutherske kirke og der er denne kirka det dominerende samlingstegnet for folkefellesskapet. Det vil derfor være naturlig at denne kirka fortsatt får et spesielt feste i norsk statsforfatning ved at Stortinget vedtar ei kirkelov som blir ei rammelov for Den norske kirke som slår fast at denne kirka fortsatt skal være ei landsdekkende kirke med læreforankring i den evangelisk- lutherske lære og være eget rettssubjekt med rettigheter og plikter.

Grunnloven kan likevel ha en verdiparagraf som politikerne kan vedta, En slik verdiparagraf må fastsette det felles verdigrunnlaget som samfunn, lover og statsforvaltning bygger på. Lov om trussamfunn er ei rammelov som regulerer forholdet mellom ulike livssynssamfunn og deres forhold til staten og lover og regler i samfunnet. Den norske kirke er ei dominerende

flertallskirke med tusenårig tradisjon som landsdekkende folkekirke, og med ei historie som er så sammenvevd med folkets historie, at det er rimelig at denne kirka er forankra i ei kortfatta rammeloov som er vedtatt i Stortinget.

Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

Statskirkeordninga har ikke sikra økonomien til bygging, vedlikehold og drift av kirkene våre. Det er i kommunene kirkeøkonomien har blitt avgjort. Det er folket i kommunene, eller med andre ord: kirkemedlemmene som er i flertall i folket, som har bestemt hvilken standard det skal være på kirkebyggene og de kirkelige aktivitetene i en kommune. Viss kirka i framtida skal få bedre økonomiske kår, må det være kirkemedlemmene som i større grad enn før tar ansvar. Dette kan skje gjennom dugnadstiltak, givertjeneste, frivillig innsats ellers og medlemsavgift. Staten bør i ei ny kirkeordning sørge for å dekke lønnsutgiftene til nødvendig betjening i alle byer og bygder ut fra kriterier som setter en lik standard på kirkedrift over heile landet.

Den lange felles historia for folk og kirke har vist at ei landsdekkende folkekirke er et stort gode for land og folk, og det bør derfor være i statens interesse å sikre en fortsatt økonomi for dette. Dessuten må det være praktisk å bygge vidare på et system med innkreving av "kirkeskatt" gjennom skatteseddelen som har fungert så lenge, og som omfatter over 90 % av folket mange steder i landet vårt.

I tillegg må det være mulig for kommunene å bevilge ekstra midler til kirkene og folket lokalt må gjennom innsamlinger og lignende kunne utvide dette tilbudet i sitt nærmiljø. Slik kan Hitra leve med 7 kirker på 3700 mennesker, viss folket lokalt vil prioritere dette. Ei lita medlemsavgift i tillegg er nødvendig for å komme lenger enn minimumsløysinga som statens finansiering sørger for. Medlemsavgift vil styrke tilhørigheten og gjøre kirkemedlemsskapet meir forpliktende og utfordre til større ansvar for en "organisasjon" som en er medlem i. Med vårt store medlemstall vil ei symbolsk medlemsavgift bety relativt store midler på et lokalt kirkebudsjet. Ei avgift på kr. 200 pr medlem i Orkdal ville gitt oss 2 millioner ekstra på Kirkelig fellestråds budsjett som er på ca. 6,4 millioner.

Svar: Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift.

Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordninga avvikles?

Alle døpte er medlemmer i kirka og har stemmerett. Valg bør fortrinnsvis skje i tilknytning til gudstjenester, men det bør også legges til rettes for valg ved andre anledninger. Muligheten for forhåndsvalg må være godt kunngjort..Det viktigste er at alle døpte får anledning til å delta i valgene.

Valgordningene bør være som i dag i hovedsak. Dette vil sikre kontinuitet og sammenheng mellom det lokale og det nasjonale kirkestyret. Det bør arbeides for å øke oppslutningen om menighetsrådsvalget. Viss bare 4 % deltar ved direkte valg på sentrale kirkelige organer, blir ikke dette mer demokratisk enn at 4 % deltar ved menighetsrådsvalget.

Dersom statskirkeordninga avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

Det kristne humanistiske verdigrunnlaget. (Se argumentasjon under spørsmål 1)

Hvem bør ha ansvaret for gravferdsordninga?

Svar: Den lokale kirke. Det fungerer bra i dag. Brukere av alle kategorier er svært godt fornøyd, viser undersøkelser. Der kirka står midt på kirkegården, må det være kirkelig fellesråd som styrer virksomheten på kirkegårdene også. Kirka har vist at den har kompetanse og erfaring på å administrere gravferd. Der det anlegges nye ggravlunder, vil det kanskje være naturlig å la kommunen overta gravferdsforvaltningen. Og der det er små fellesrådsområder som umuliggjør å ha fulle stillinger som kirkegårdsarbeidere vil det også være naturlig å samarbeide med kommunen. Viss gravferdsforvaltningen blir kommunal, så vil små fellesråd sitte igjen med bitte små stillinger til kirkeverge/administrativ ledelse. Og kommunene må bygge opp et byråkrati med egne kontor for kirkegårdsforvaltning med kompetent personell som skal ta seg av mennesker i en vanskelig sorgsituasjon.

Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

Savr: Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret. Den lokale menigheten eier kirkebyggene i dag, og ingen kan annektere disse. Staten har ikke tatt vare på kirkebyggene inntil i dag. Det er lokale myndigheter som har bevilget penger til bygging og vedlikehold av kirker. Viss de kirkene vi har i dag skal tas vare på inn i framtida, så er det avhengig av at folket lokalt stiller opp med midler.

Birger Foseide

Prost i Orkdal prosti, Nidaros.